Kliimaseaduse eesmärk, koostamise protsess ja ootused energeetika töörühmale

Silver Sillak
Kliimaministeerium
Kliimaosakond

Räägin lühidalt sellest,

- mida kliimaseadus sätestab,
- milline on seaduse koostamise ajakava,
- milliste põhimõtete alusel seadust koostame,
- mis on meie ootused töörühmale.

Kliimaseadus sätestab:

- kliimapoliitika eesmärgid vähemalt kümnendi täpsusega,
- põhimõtted kliimapoliitika kujundamiseks,
- eesmärkide täitmise vastutuse jaotuse,
- kliimapoliitika rahastamise ja riigieelarve kujundamise kooskõla,
- püsiva seiremehhanismi eesmärkide täitmise üle,
- aruandluse ning selleks vajalike andmete kättesaadavuse korra,
- kohustuse sotsiaalmajanduslike mõjude hindamiseks.

Kliimaseaduse koostamise ajakava

Aeg	Tegevus
september–oktoober 2023	VTK avalik konsultatsioon
oktoober–november 2023	VTK avaliku konsultatsiooni tulemuste alusel eelnõu koostamise ajakava ja protsessi ajakohastamine
november 2023–aprill 2024	Eelnõu koostamise konsultatsioonid valdkondlikes töörühmades, Kliimanõukogus ja juhtrühmas
veebruar 2024	Arvamusrännaku läbiviimine üle Eesti
märts 2024	Ministri maakondlikud visiidid
aprill 2024	Seaduseelnõu koostamine ja kooskõlastamine
juuni 2024	Seaduseelnõu Vabariigi Valitsusele esitamine
september 2024	Menetlus Riigikogus
jaanuar 2025	Eeldatav jõustumine

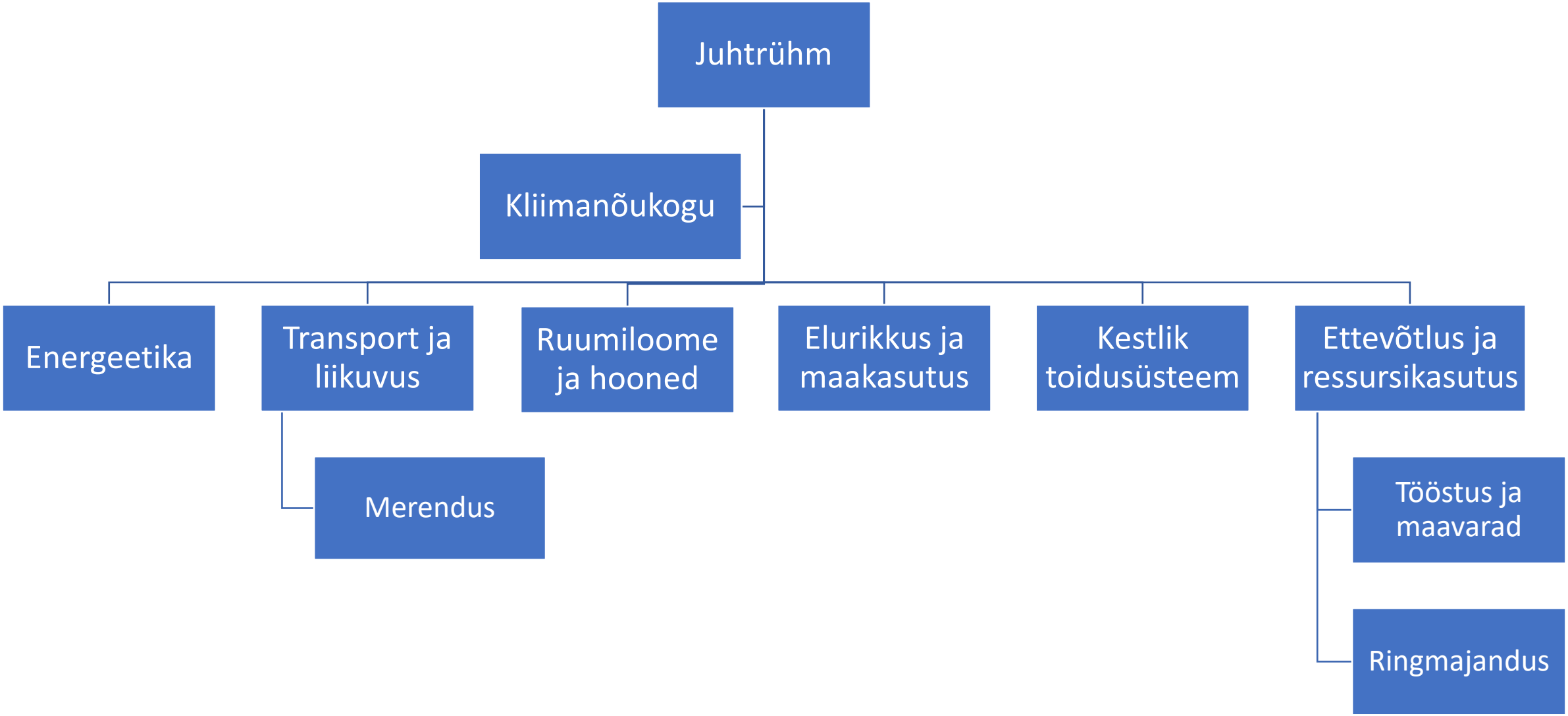
Juhtrühm
Kliimanõukogu
Energeetika
Transport ja liikuvus
Merendus
Ruumiloome ja hooned
Elurikkus ja maakasutus
Kestlik toidusüsteem
Ettevõtlus ja ressursikasutus
Tööstus ja maavarad
Ringmajandus

Osapoolte rollid

Töörühmad

- Ettepanekute esitamine seaduseelnõu koostamiseks ja rakendamiseks

Kliimanõukogu

- Ettepanekute hindamine olulistes otsustus-kohtades

Juhtrühm

- Kliimaseaduse koostamise juhtimine ja valitsusele esitamiseks ette valmistamine

Kliimaseaduse koostamise põhimõtted:

- oleme teaduspõhised,
- lähtume riiklikest KHG inventuuridest ja prognoosidest,
- me ei lähe juba võetud eesmärke lõdvendama,
- edendame õiglast üleminekut enim mõjutatud sektorites ja piirkondades,
- võtame arvesse Eesti õiglast panust globaalselt ja ajalooliselt,
- edendame põlvkondade vahelist õiglust,

Kliimaseaduse koostamise põhimõtted:

- kõik sektorid panustavad,
- eelistame lahendusi, mis on kulutõhusad ja toetavad ühtaegu nii KHG heite vähendamist, kliimamuutustega kohanemise võimekuse tõstmist kui ka elurikkuse hoidmist,
- otsime uusi majanduse konkurentsivõime tõstmise võimalusi,
- tagame Eesti energia- ja toiduvarustuskindluse ning kaitsevõime.

Töörühma kohtumiste oodatavad väljundid:

- sektori KHG heite vähendamise eesmärgid,
- kliimaseaduses sätestatavad põhimõtted ja tegevussuunad,
- sektori potentsiaal (lisameetmete alusel) KHG heidet vähendada,
- võimalused sektori konkurentsivõime tõstmiseks,
- vajadused sektori potentsiaali ja võimaluste elluviimiseks.

Sektorite teekaardid

Era- ja avaliku sektori partnerluse loomiseks algatatakse täiendavalt tööstussektorite süsinikuheite vähendamise teekaartide koostamine, mille eesmärk on täpsemalt seada antud sektori eesmärgid, potentsiaal, võimalused ning vajadused.

Olemasolevad kliimaeesmärgid energeetikas

Heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (HKS)

- EL eesmärk on vähendada heidet 62% võrreldes 2005. aastaga
- Kehtib üle 20 MW käitistele
- Riiklik eesmärk puudub

Jõupingutuste jagamise määrus (JJM)

- Eesti eesmärk on vähendada heidet 24% võrreldes 2005. aastaga
- Kehtib tervikuna väike-energeetikale (alla 20 MW käitistele), transpordile, põllumajandusele, tööstusele ja jäätmemajandusele

Riikliku 2030. aasta eesmärgi seadmise võimalused

	Võimalus 1	Võimalus 2
Põhimõte	Eesti energeetikasektori proportsionaalse osa järgi HKS-i ja JJM-i sihttasemetes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatava KHG heite vähenemise prognoosi järgi
KHG heide aastal 2030	3996 kt CO2 ekv	1853 kt CO2 ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	27%	66%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	69%	86%

Riikliku 2040. ja 2050. aasta eesmärgi seadmine oleneb:

- 2030. aasta eesmärgi seadmisest,
- EL 2040. aasta eesmärgi ettepanekust, mille Euroopa Komisjon avaldab 2024. aasta algul,
- sellest, et hiljemalt 2050. aastaks tuleb saavutada kliimaneutraalsus.

KLIIMAMINISTEERIUM